

Unitárius Közlöny

Kolozsvár, 1888—1948/1990. 11. (71) évf.

4. szám. 2000 szeptember—december.

Ára: 2000 lej.

Áldott Karácsonyi Ünnepeket!

Bizonyára olvasóink is tapasztalták, hogy az Unitárius Közlöny az utóbbi időben rendszertelenül, akadozva jelent meg, amelynek okait és körülményeit nem a vezércikk hivatott tisztázni, vagy magyarázni. Egyébként is nem magyarázkodásról, hanem tárgyilagos és időbeni közlésről szeretne tudomást szerezni - s amelyre érdemes - minden kedves olvasónk.

Tény az, hogy az „akadozás” miatt millenniumi évünk sok rendezvénysorozatának az ismertetése elmaradt, de az is valóság, hogy az utolsó megjelent számtól a mostaniig „annyi írás érkezett be”, amennyit most közlünk. (Három írás maradt ki csupán, amelyek tartalmuknál fogva a következő lapszámunkban fognak megjelenni, mert időszzerűségüket nem vesztették el.)

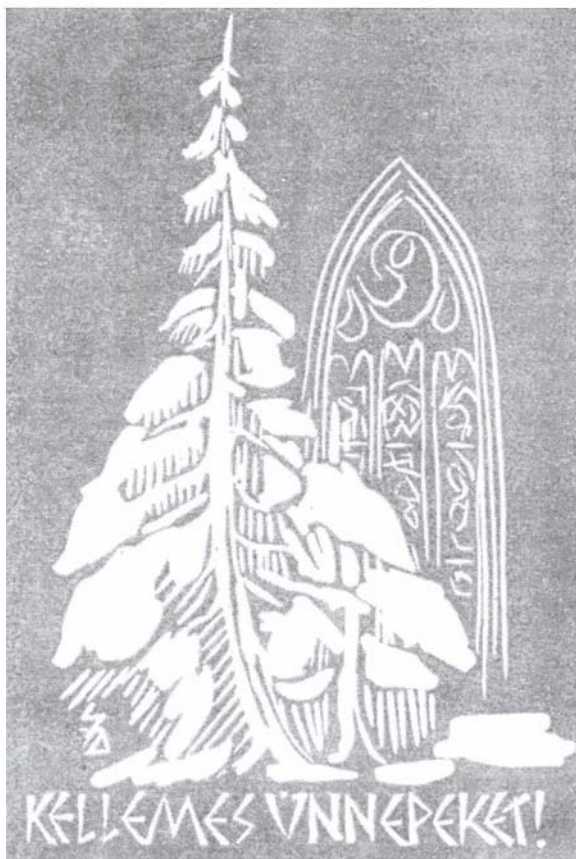
A millenniumi rendezvénysorozataink gazdagsága és szépsége megérdemelve egy összefoglaló, ún. Millenniumi Unitárius Emlékkönyv kiadását, amelyet a szerkesztésére felkért személyek végeznének el, ezáltal is tisztelve múltunk előtt, és vállalva a jövő kihívásait. Ehhez a munkához az Unitárius Közlöny szerkesztősége is természetesen felajánlja segítségét, de meg vagyok győződve, hogy egyházi és világi híveink is szívesen segítenének. Egy kéthavonkénti megjelenésre „tervezett” lap nem tudja felvállalni a millenniumi év rendezvénysorozatának gyülekezetszerű, sőt egyházszintű ismertetését, ha a beszámolóért „könyörögni” kell.

Tudjuk, mennyi erő és akarat - nem kevés esetben fáradtság - bujkált rendezvényeink sikerében, ... de a megörökítés dokumentumszerű, az elvart írárok, beszámolók közlésében már „meglankadtak” nemcsak a „legkiválóbbak”, hanem maguk a szorgalmas szervezők is. Ezért javasoljuk a Millénniumi Unitárius Emlékkönyv kiadását. Reméljük, javaslatunk nem lesz „pusztába kiáltó szó”. Kérünk minden millenniumi rendezvény-szervezőt, gyűjtse össze a rendelkezésére álló anyagot, és közösen emlékezzünk és emlékeztessünk.

Karácsony közelségében és valóságában töltekezik lelkünk. Bár sokan és sokszor kihangsúlyozzák azt, hogy 2000. év karácsonya más, mint az ezt megelőzők, én mégis azt vallom - eszkatológusmentesen -, hogy üzenete ugyanaz, amit az evangéliumokból kiolvashatunk, és amit sajátos karácsonyunkra alkalmazhatunk, mert „Jézus Krisztus tegnap és ma és mindörökké ugyanaz” (Zsid 13,8). Ezt a bizakodó, meleghangú üzenetet napjaink kilátástalanságai, bizonytalanságai közepette Jézus tanításainak optimizmusára alapozom, azzal a tudattal és sejtéssel, hogy sajátos élethelyzeteinkben fokozottabb szükségünk van/lesz egymásra, egyházunkra, iskoláinkra, szülőföldhöz való megmaradásra/kötődésre, békességre, hűségre és megalkuvásra képtelen erkölcsi tartásunkra.

Áldott Karácsonyi Ünnepeket kívánunk minden kedves Olvasónknak!

Dr. REZI ELEK

KARÁCSONY ÉRKEZÉSE

Nemsokára újra fordul egyet a Föld, s megérkezik 2000 karácsonya is. A legnagyobb keresztény ünnepeink egyike. Jézus születésével új világkorszak kezdődött. A karácsony lényegét sokan megfogalmazták már, amelyekből meríthetünk, de mindannyiunknak kell legyen egyéni megfogalmazása, akik készülünk az ünnepre, és várjuk a karácsonyt.

Miért olyan különös az ember érzésvilága karácsony táján? Miért van, hogy karácsony éjszakájához semmi sem fogható? Nem is könnyű megválaszolni ezeket a kérdéseket, én megpróbálom megfogalmazni a magam módján. Úgy gondolom, hogy az ünnepre való készülődés is része e különös érzésvilágnak. Megtapasztaltuk, hogy érdekesebb, izgalmasabb felkészülni, mint végigcsinálni. Azt is éreztük ünnep befejeztével, hogy valami furcsa ür marad az emberben. Ez nem rossz érzés, de nem is olyan feszítő és örömteli, mint a várakozás. Már az ajándékok vásárlása, a sütés-főzés alkalmával megérint, hatalmába kerít egy előrelendítő erő. Minek is nevezhetném- segítségnek, áldásnak, kegyelemnek, bizonyosságnak? De ugyanakkor nyugtalanító érzés is hatalmába kerít, sóvárgás valami-valaki után, akit elveszítettünk, vagy aki távol él tőlünk, akire nagyon régen várunk. Számonkérés érzése is kinez, számon kér az el nem fogadott és nem viszonzott szeretet. Ezek az érzések prózában kifejezhetetlenek, csupán érzelmi síkon elérhetőek a lélek mélyén.

A karácsony emberi életeket rejteget a születés pillanatától a haláláig. Ki-ki a saját életét éli meg újra a lélek mélyén és az érzélem hullámhosszán. A karácsony az öröm és tévedés könnyeit csalja elő, s így igazi, így egész az életkór. Megelevenedik a múlt, a gyermekkor, édesanyánk forró ölelését érezzük, édesapánk méltóságteljes, rendet, szeretetet sugárzó tekintetével találkozunk. Nem csak az érzésvilágunkban, hanem a levegőben is van valami különös, valami légies, bársonyosan finom, nyugtatóan fehér. Hiszen a világot átöleli a szeretet, az együvértartozás karácsonyi láncora. Körülöttünk minden hófehér varázslatos, s a hófehér világ döbbenettel tölt el, s de jó lenne, ha ezt a döbbenetet megtartaná odakint a természet. S de jó lenne, ha az életünk is ilyen hófehér lenne.

Ilyenkor a lelkünkben sugárzó hit, az ünnepi istentiszteletek mind a karácsony varázsa. Az ünnepekhez hozzátartozik, hogy azt akarjuk, másnak is szép legyen. Ha már mi meleg szobában, gazdagon rakott asztal mellett ülhetünk, másnak is jusson valami. Az útszéli koldus, hajléktalanok a didergő fagyos napokban bár egy kis időre érezzék, hogy velük is törődnek. Milyen hangsúlyozottan fontos az emberi közösségek ilyen irányú tevékenysége, mert csak az igazi közösségnek vannak igazi ünnepei. Vajon az enyém, a tied milyen? Nagyon fontosak a szer-tartások, az időn, korokon átívelő hagyományok gyakorlása, meg azok, amelyeket mi teremtünk magunknak.

A karácsony igazából a gyermekek ünnepe, mindig az volt, és az marad. Nem csak azért, mert nekik diszítjük a karácsonyfát, nekik vesszük az ajándékokat, hanem azért is, mert ők még tiszta szívvel tudnak örülni. Az ünnep ott

ünnepe igazán, ahol van kisgyermek, mert ők még ismerik a titkokat. Élik a csodát. Ártatlanok. Lázás izgalommal lesik a felnőttek minden mozdulatát, szemrebbenés nélkül elhiszik, hogy az ablakilincsről a levelet valóban az anyalka vitte el. És hogy már csak egyet kell aludni, s megérkezik az angyal. Cseppet sem megmosolyogni való a hitük. Hiszen eljön a nap, amikor felnőtt fejjel mind lázasan azt kutatjuk, hová is lett szívünk csodaváró képessége, ami nélkül üresek, kopottak és kifosztottak lettünk. Ami nélkül az ünnep varázsa is odavan. Ők átéltek a misztériumot, hogy csenget az angyal, és örömhirt hoz, a kis Jézus megérkezését.

Meghitt pillanat az, amikor a család körülállja a karácsonyfát, meggyújtjuk a gyertyákat, a csillagszórókat, együtt énekelünk. Tán nem is gondolunk rá, de minden mozdulatunk jelkép; és jelképes üzenete van mindannak, ami a karácsonyfára kerül. Hát nézzünk egy kicsit körül ebben a jelképtárban. A karácsonyfa tetején a csillag a fényes betlehemi csillagra emlékeztet, ami Jézus jászoláig vezette a napkeleti bölcseket. A csillagszórók arra a kivételes égi tűneményre utalnak, hogy az ég két fényes csillaga, a Szíriusz és a Jupiter ezen az éjszakán oly közel került egymáshoz, hogy szinte üstökös benyomását keltették.

A gyertya minden kultusz kitüntetett kelléke. Ősi, de máig érvényes intelem: „szent dolgokról ne beszélj tűz nélkül!” A tűz Isten szimbóluma, a tűz maga az eleven élet. A csengők hirharangok, az ünnep érkezését jelzik. Az aranydió, az aranyalma az ünnepi bőségvarázslás jelképe. Az üveggömbök a teljesség, a tökéletesség jelképei. Ezek a hangulatos karácsonyfa-díszek üzenetek mindannyiunk felé, még akkor is, ha nem tudjuk, hogy miért vannak a fenyőfán. Na, és persze a fenyőfa: az életfa jelképe, és a reménység és örökkévalóság szimbóluma. A fenyőillat, gyertyaillat meleg és fényes karácsonyestéket varázsolnak.

Kérlelhetetlenül vallom, hogy a gyermeknek csoda, varázslatos mese, csillagporos elrugaszkodás kell. Ne ért-sük félre egymást: ez nem hazugság! Nem arról van szó, hogy el kell hitetni valamit, eltitkolni az igazat. Épp ellenkezőleg: meg kell ajándékozni a csodával. Adjon Isten sok-sok csodaváró gyermeket és csodatevő édesanyát.

Adjon Isten békés, hófehér karácsonyt, szeretetben gazdag mindennapokat.

TÖRÖK JOLÁN

A gondviselő Isten iránti hála érzésével vetem papírra gondolataimat a keresztény magyar állam megalapításának 1000 éves évfordulója alkalmával. A magyarság ezeréves államisága minden öntudatos magyar ember számára értéket jelent. Nemeskürty István történész szerint: „A múltat nem lehet tőlünk elvenni. De az csak akkor a miénk, ha ismerjük.”

Tudjuk, hogy népünk szabadságszerető, lovas nomád nép volt. Azonban egy idő után a kalandokba, harcokba belefáradt magyarok nyugodtabb életre vágyva szakítottak addigi életformájukkal, és a letelepült élet mellett döntöttek, mely sokkal biztonságosabb és előnyösebb volt az előzőnél. Szent Istvánban

pedig Isten olyan királyt adott népünknek, aki ráirányította lépteinket a keresztény életútra, és határozott irányt szabott a magyarságnak. A keresztény életutat találta a magyarság számára a legbiztonságosabb és legjárhatóbb útnak. Ettől kezdve az egyetemes keresztény értékrend lett irányadó Magyarországon. A keresztény értékek pedig lehetővé tették, hogy Magyarország bekapcsolódjék a nyugati kultúrába. Ugyancsak Nemeskürty István írja Mi magyarok című könyvében a következőket István királyunkról: „Túlzás nélkül mondható, hogy István a maga korának legkorszerűbb, leghaladottabb államát hozta létre atyjának, Gézának nyomdokain és a magyar országlakosság egyetértő támogatásával. Tagadhatatlanul olyan szilárd alapokat vetett meg, melyekre mindmáig új falak épülhettek a számtalanszor ledől, lerombolt, elpusztult falak helyett. Az országlakosság azért emlegeti őt ezer év óta szakadatlanul, mindenféle változott és változó történelmi és politikai helyzetben, mert István művét a sajátjának tekinti; Istvánban a magyar nemzet élnivágyása és államalapító képessége testesült meg.”

István felismerte, hogy jövője csak a békét szerető, azt mindenek elé helyező népnek lehet. A béke és a szabadság lehet az alapja a fejlődésnek, haladásnak és jólétnek. Ő az Isten útját a béke útjával azonosnak találta. A keresztény állam létrehozásával István a magyar nép békére és biztonságra való törekvését fejezte ki.

Történelmünk igazolja, hogy mindig nyitottak voltunk az újra. A kereszténység felvétele is ezt igazolja, de ezt bizonyítja a reformáció felkarolása is a XVI. században. István elkötelezte országát a keresztény értékrend mellett. Mi pedig egy évezred alatt hűek maradtunk a szentistváni örökséghez, mert történelmi egyházaink a keresztény értékek őrizői, hirdetői és képviselői voltak évszázadokon át, és ma is ez ad létjogosultságot működésüknek. Unitárius Egyházunk mindenkor a hit és meg-

győződésbeli szabadság, türelem, gondolat- és szólásszabadság képviselője volt.

Sajnos a történelem folyamán minket, a történelmi egyházakat is, hatalmába kerített a felekezeti elfogultság, és figyelmen kívül hagytuk az egyetemes keresztény értékeket. Arra fordítottuk a figyelmet, ami elválaszt, és nem ami összeköt. Pedig Isten szeretete nem zárja ki embertársunk szeretetét, hanem kötelezővé teszi azt. Anthony de Mello szerint: „Legtöbb ember hite elég a gyűlöletre, de kevés a szeretetre.”

„A JÖVŐ A BÉKE EMBERÉÉ!”

(Zsolt 37,37)

Vigyázzunk hát arra, hogy a mi hitünk ne csupán a másik felekezet gyűlöletére legyen elég, hanem tudjunk felülemelkedni a felekezeti elfogultság csapdáján, és legyen nagyobb a szeretetünk a gyűlöletnél. Szent István az egyetemes keresztény értékekre irányítja figyelmünket.

Az Unitárius Világszövetség helyesen ismerte fel, és alapelveként fogadta el a következőket: „A lényeges dolgokban egység; a kétséges dolgokban szabadság; és mindenben szeretet.” Úgy érzem, hogy a harmadik évezredbe belépő keresztény ember nem hagyhatja figyelmen kívül a fentiekben megfogalmazottakat. Csak az egyetemes keresztény értékeket megbecsülő világ lehet emberséges és olyan, amely tiszteletben tartja az ember alapvető jogait, és el tudja fogadni a másságot.

A kökői unitárius egyházközség tagjai minden más felekezetű testvérük hitét tiszteli. Feladatának tekinti az egyetemes keresztény értékrend megőrzését és átmentését az utókor számára.

Gyülekezetünk legnagyobb gondja a fiatalok összefogása és megnyerése az egyháznak vagy még inkább az egyetemes keresztény értékek számára. Gyülekezetünk lélekszáma a század elején 500 volt, a század végére felére csökkent. De mindezek ellenére reményekre jogosító az a tény, hogy közel 50 gyermek található a gyülekezetünkben. Munkára serkent az is, hogy lelki, közösségi életre igény van. Lelkes vezetőemberek állnak a gyülekezet élén. Gondnok id. Farkas Sándor, jegyző Sztolyka Lajos, pénztárnok ifj. Ilyés János.

Öntudatos unitáriusokként tudjuk, hogy felelősek vagyunk azért, amit elődeink reánk hagytak. Azt is tudjuk, hogy „vészes időkben a meggondolatlanság vétek”. Éppen ezért minden erőnkkel azon vagyunk, hogy a reánk bízottaknak hűséges őrizői és gyarapítói legyünk. Tudjuk, hogy áldozataink nem hiábavalóak és értelmetlenek, hanem értünk, gyermekeinkért, egyszóval jövőnkért van. Apáink szellemi-lelki arcát, gyökereinket mindenáron meg akarjuk őrizni, hogy ne csak múltunk, hanem jövőnk is legyen. Isten áldása kísérelje munkánkat és életünket.

JÓZSA ISTVÁN LAJOS

MILLENNIUMI UNITÁRIUS VILÁGTALÁLKOZÓ

2000. augusztus 12-én tartotta Unitárius Egyházunk a Millenniumi Unitárius Világtalálkozót Orbán Balázs földjén, a Szejke-fürdőn.

A nap azzal kezdődött, hogy a homoródalmási fúvószenekar Székelyudvarhely főterén tisztelgett Orbán Balázs szobra előtt, majd ugyancsak ők fújták a toborzót Szejkén.

A millenniumi ünnepséget *dr. Kisgyörgy Árpád* főgondnok nyitotta meg. Ezután következett az ünnepi istentisztelet, amelyen a millenniumi ünnepi egyházi beszédet *dr. Szabó Árpád* püspök mondta. Mellette még beszédet mondtak egyházunk esperesei és fő tisztségviselői. Az elhangzott beszédek vallomások voltak a kereszténységhez, a magyarsághoz való tartozásról, s ugyancsak felmutatták a vallásszabadság elveit, s ragaszkodva a múlt, a jelen és jövő összefüggéseit.

Megható mozzanata volt az ünnepi istentiszteletnek, amikor a homoródalmási fúvószenekar és a helyi lovascsapat felvonulása után *Szabó Tibor*, a Határon Túli Magyarok Hivatalának elnöke átadta a millenniumi zászlót egyházunk püspökének.

Az istentiszteletet köszöntők követték. *Szász Jenő* Székelyudvarhely polgármestere után köszöntőt mon-

dottak: a Magyarországi Unitárius Egyház, az Amerikai Unitárius Univerzalista Egyház, az Angliai Unitárius Egyház, a Vallások Nemzetközi Szövetségének képviselői.

Az ünnepi műsor legkiemelkedőbb része a Fairfax-i (USA) vegyes kórus előadása volt, amikor az angol énekszámok mellett magyar dalokat is énekeltek. A legnagyobb tetszést a Nemzeti dal eléneklése aratta, a sok ezer résztvevő perceként lelkesen és hálással tapsolt.

Ezután a millenniumi találkozó emlékére egy új székelykaput avattunk fel, amelyet *ifj. Kisgyörgy Imre* és *Pálffy Béla* falfaragóművészek készítettek. Az avató beszédet *dr. Szabó Árpád* püspök mondta.

Innen a székelykapu-sor alatt a fúvószenekar és a lovascsapat vezetésével Orbán Balázs síremlékéhez mentünk, ahol elhelyeztük a kegyelet koszorúit.

A Székely himnusz éneklése közben az a gondolat támadt bennem, hogy Orbán Balázs szellemének ott kell lebegnie felettünk. Az örökkévalóságból elégedetten és örömmel nézhetett le ránk a legnagyobb székely. Földje, Szejke-fürdő egyházának-népének megszentelt temploma lett a szabad ég alatt.

KEDEI MÓZES

DEBRECZENI MÁRIA (KOLOZS)

MILLENNIUMI UNITÁRIUS TALÁLKOZÓ SZEJKE-FÜRDŐ - 2000

*A zöld erdők övezte Szejkén
Összegyűlt sokezres embersereg
Millenniumi találkozózn
Egy Istent áldva ül ma ünnepet.*

*Ritka esély a mi ittlétünk,
Hisz háromszoros ünnep itt ma ez.
Ezért Istenhez ajkainkról
Hálaima és ének zengedez.*

*Kétezer éves kereszténységet
Ünnepelni nekünk megadatott
S a szentistváni örökséget:
Az ezeréves magyar államot.*

*Négyszázharminckét év távlatára
Visszatekintve teljes ünnepünk:
Akkor pattant ki érett magként
A szentírásból egyistenhitünk.*

Itt fogamzott Erdély ölében
Itt növesztette lombját, ágait,
Hogy átöleljék a világot...
Gyökere földbe itt kapaszkodik.

Szinte érezni mint lebeg itt
Közöttünk Dávid Ferenc szelleme,
Athatja lelkünk, új erőt ad,
Szebb jövő felé száguldunk vele.

Velünk ünnepel itt ma Szejkén
Száz meg száz külhoni testvér-barát,
Egy hullámhosszon dobban szíve
S közös énekekben dicséri Urát.

Eljöttek óceánon túlról
Testvéri kezet nyújtani nekünk,
Csodálva azt az erőt, amely
Századok óta élte hitünk.

E csodálat jelül zengik
Ajkaink Kodály és Bartók dalát
S mily megható: magyarul, buzgón
A Nemzeti dal lelkes ritmusát.

Virágzó testvérkapcsolatban
Sok-sok ezer szív egymásra talál.
E köteléket el nem oldja
Sem nyelvi korlát, sem országhatár.

Közelebb hozott itt egymáshoz
Mindnyájunkat e nagy találkozás,
Négy világtájat kötött össze,
Mint hatalmas testvéri kézfogás

Orbán Balázs síremlékéhez
Népe új székelykapun át vonul,
S áldott emlékének adózva,
Sírára kegyelet virága hull.

Mely érzésektől duzzad lelkünk
S a reménytől, hogy igen, van jövő:
Istenben bízva a sok gonddal
Megküzdzeni, hisszük, hogy lesz erőnk.

Hitben és magyarságtudatban
Innen megerősödvé távozzunk.
Ha Isten segít és ha élünk,
Jövőben itt újra találkozunk!

„Akik előttünk jártak”

Ezek a szavak olvashatók a székelykeresztúri templom előtt leleplezett kopjafa sárgaréztábláján. Kevés szóból álló szöveg, de annál több mondanivalót rejt magában, és habár millenniumi rendezvénysorozat keretében íródik a kopjafa felállítása, a szöveg olvasásakor jelentése mindig időszerű lesz.

Nem részletezném az esemény jelentőségét, hiszen ez mindannyiunk számára ismeretes, inkább beszámolnék röviden az ünnepély megszervezéséről és lezajlásáról.

A millenniumi kopjafa felállításának kezdeményezője Szombatfalvi József esperes-lelkész volt, de amint már az előbbi számban megjelent ezzel kapcsolatos írás, mi az egész ünnepély megszervezését közgyűlésen tárgyaltuk meg a tavasz folyamán. Akkor szinte fogadalomként vállaltuk, hogy az ünnepély jelentőségét még jobban kihangsúlyozzuk, tervet készítettünk egy egész sor munkálat elvégzéséről, és akkor határoztuk el 2000. szeptember 10-ére az ünnep napját.

Kezdetben soknak tűnt, amit vállaltunk, és az időpont is nagyon közeledett, de most, amikor esemény utáni beszámolókat tartunk, büszkén, meglepődéssel említjük az elvégzetteket. Ezekből megemlíteném, hogy újravakoltuk és -festettük a tornyot, elvégeztük a templom körül, valamint az udvaron az esővíz-levezető csatornázását. Új járdát készítettünk a templom bejáratához, és az udvart előregyártott, mintás betonidomokkal raktuk le. Úgyszintén megvalósítottuk az előre megtervezett parkosítást.

Szeptember 9-én, egy nappal az ünnepély előtt, állt már a kopjafa, és minden a legnagyobb rendben, készen volt, aznap estére még a tornyot megvilágító lámpatestbe is sikerült bevenni a világosságot.

Másnap, szeptember 10-én boldogan ünnepelethettünk. A templom zsúfolásig telt, és még az udvaron elhelyezett padok is szükségesnek bizonyultak. Részt vettek – meghívottként – a református és római katolikus egyházak helyi képviselői, egyházkörünk tisztviselői, RMDSZ-politikusok és Székelykeresztúr valamennyi intézményének és iparegységeinek képviselői.

Istentiszteletünk meghatóan kezdődött a millenniumi zászló behozatalával, amire egyházközségünk nevét tartalmazó hímezett szalagot kötött nőszövetségünk elnöknője. A szószéki szolgálatot dr. Szabó Árpád püspök úr végezte, majd köszöntők hangzottak el Szombatfalvi József esperes úr, valamint a magam részéről.

A templomi szertartást a SzDFIE majdnem egy óras műsora zárta, ami után a gyülekezet kivonult az udvarra, ahol meghallgatta dr. Szabó Árpád püspök úr kopjafa-avató beszédét.

Czire Alpár szavalata után a Székely himnuszt elénekelve zárult a csodálatosan szép ünnepély.

Ezt követően szeretetvendégségre hívtuk meg vendégeinket az Orbán Balázs Gimnázium éttermébe, ahol közel 150 résztvevő meghitt barátságos légkörben elbeszélgetett az ünnepély előkészítésének fontosabb és érdekesebb mozzanatairól.

Szép volt együtt ünnepelni, és jóleső érzés volt együtt imádkozni azokkal, akik segítséget nyújtottak munkánk elvégzésében, akiknek ezúton is köszönetet mondunk. Álljon a kopjafa azokért, akik előttünk jártak, és azokért, akik utánunk jönnek.

CSÉZÁR LAJOS

MEGÚJULT A 70 ÉVES BOLYAI TÉRI TEMPLOM MAROSVÁSÁRHELYEN

Most egy éve, pontosan 1999. november 21-én, amikor ünnepi hangulatban a ft. püspök úr jelenlétében helyeztük el a kövesdombi új templomunk alapkövét, nem gondoltuk, hogy, a nagy beruházás mellett, a létező templomunkban is főjavítással egyenértékű munkálatokat leszünk kénytelenek elvégezni.

A Bolyai téri templom 70 éves évfordulójára készülve, műszaki és tűzoltósági szakemberek bevonásával, alaposan átvizsgáltuk az épületegyüttest. Megállapítottuk, hogy a padlástérben lévő korabeli villanszerelés nemcsak, hogy nem felel meg a mai technikai és tűzoltósági szabályoknak, de a sorozatos beázás miatt fokozottan tűzveszélyes. Így ezt a szerelést áramtalanítottuk, feladtuk, és helyette korszerű belső hálózatot építettünk ki.

Ezzel egy időben, a villamossági vállalat bevonásával, elkészült egy új utcai bekötés is, a hozzátartozó biztosító- és mérőtáblákkal. A cserépek átforgatása és kiegészítése, valamint a csapadékvíz felfogó és levezető csatornahálózatának javítása már előzőleg megtörtént. A beázások és a villamoshálózat szerelése miatt szükségessé vált tehát a templom belső és külső festésének felújítása is.

A festési tervek elkészítésére, illetve a színtanulmány elvi kidolgozására a város neves unitárius képzőművészeit kértük fel. A művészcsoport többszöri helyszíni megbeszélései és egyeztetése után a részletek véglegesítésével **Pál Péter** fiatal képzőművészt bíztuk meg, aki szakavatott műemlék-restaurátor.

Az alkalmazott színek, a visszafogott díszítőelemek, valamint az újszerű megvilágítás szerencsésen illeszkedtek az épület neogótikus stílusához, ugyanakkor mintegy megemelik, szinte monumentálissá teszik a templombelsőt. Ezt a hatást erősíti a színek fokozott elmélyülése: a mennyezet fehérszínétől a falburkolat zöldes-szürkéjéig. A világítótestek újszerű elhelyezése csak fokozza a templom kellemes, bensőséges légkörének kialakítását.

A festési/mázolási munkákat a rendkívül igényes és nagy tapasztalatú **Balló József** mester és csoportja végezte. A villanszerelési munkák szakszerű, lelkiismeretes kivitelezői **Dankuly László** és **Kovácsnai Károly** voltak. A munkálatok ter-

mészetéből fakadóan a kivitelezési idő viszonylag hosszúra nyúlt, közben belső állványok jelenlétére, illetve mozgatására volt szükség. Ennek ellenére az istentiszteleteket tudatosan a templomban tartottuk, hogy híveink lássák és nyomon követhessék a felújítás folyamatát. Hiszen minden az ők adományából születik, és az ők hitéletét, valláserkölcsi nevelését kívánja szolgálni.

A fentebb vázolt alaplakálat mellett számos járulékos munka elvégzésére is sor került. Ezek közül a legfontosabbak a következők: a lépcsőházat falburkolattal és karfákkal látuk el. Kivitelező **Horváth Lajos** vállalkozó és fia, **Árpád**.

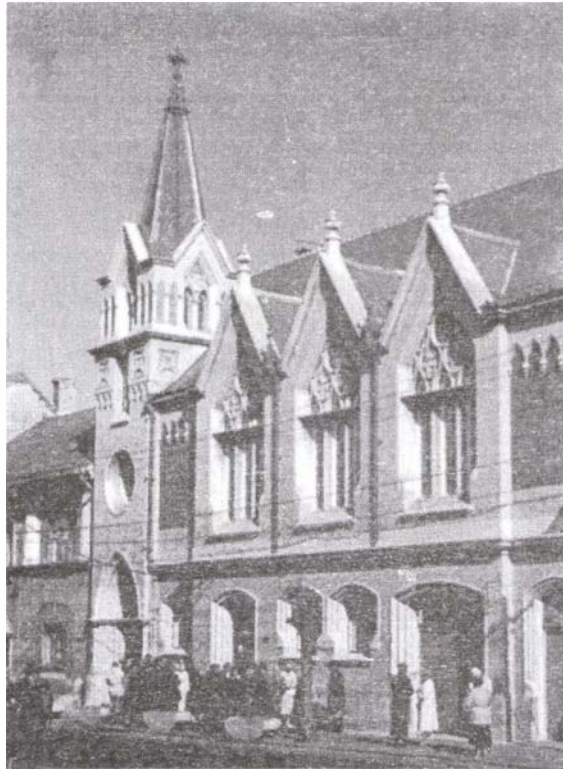
Részlegesen felújítottuk a padok kárpitozását, és új padlószőnyeget szereltünk a templomba és a lépcsőházba. Kivitelező **György Incze** és fia, **László**.

Felcsiszoltuk a templom padlóburkolatát. Ezt a munkát **Fülöp Zoltán** és fia, **ifj. Fülöp Zoltán** végezték. A lépcsőház ablakait sugárvédő fóliával borítottuk, amit **Kovács Béla** vállalkozó adományozott, és ő maga is szerelte fel.

Külön fejezet a most felszerelt és november 19-én felavatott harangok története. Bizonyára a templom felépítése óta természetes óhaja

volt az egyházközség híveinek, hogy harangok kerüljenek a toronyba. Isten segítségét látjuk abban, hogy a beteljesülés, mondhatjuk a sikerélmény nekünk adatott meg, igaz: erős elhatározás és céltudatos cselekvés árán. Megvizsgáltuk a hagyományos bronzharangok beszerzésének lehetőségeit, a torony faszervezetének teherbíró képességét. Mint lehetséges változatra, gondoltunk hangosító berendezés alkalmazására is, hangszalagról gerjesztett harangszóra.

Végül is a Duna TV egy adásából értesültünk az alumínium-harangok létéről és széleskörű alkalmazásáról. Az információs szálakat göngyöltve megtudtuk, hogy az alumínium-harangok öntési eljárását **Jenei Tibor** és **Oborzil Edit** iparművész házaspár dolgozta ki, találmányukat világszabadalom védi. Ma számos harang hirdeti a feltalálók munkás és szorgalmas voltát Magyarországon és a világ minden táján. Sajnos: voltát, mert a házaspár 1995/1996-ban elhunyt, így a hátramaradt mintegy

60 harang örökség útján **Oborzil Emil** tulajdonába került. Ő a harangok nagy részét a feltalálók végrendelete szerint Hajdúszoboszló városának adományozta. **Oborzil Gyuláról** megtudtam, hogy családja apai ágon székely-unitárius eredetű. Megkeresésemre, kéréssemre ő készségesen ajánlott két harangot a marosvásárhelyi unitárius egyházközség részére. Tette ezt azzal a reménnyel és meggyőződéssel, hogy: „A harangok hangja sokáig hirdesse az egyistenhitet.”

A sors szomorú közjátéka folytán a harangokat már nem tőle vehettük át, mert 2000. június 4-én gyógyíthatatlan betegségben meghalt. Emléke legyen áldott! Így az adomány-harangokat folyó év augusztus 25-én **Oborzil Gyula** özvegyétől, **Nagy Rózsa** asszonytól vettük át, akinek e helyen is hálás köszönetünket fejezzük ki. A helyszínen a Bolyai téri templom tornyában a harangokat a hozzájuk tartozó gépesített működtetési készülékekkel **Darkó Béla**, **Kémenes István** és **Sebesi Gerő** szerelték **Dávid Albert** mérnök úr szakavatott vezetésével.

A felújítási munkálatok folyamán végig biztonságosan számíthattunk a nőszövetség tagjai segítségére, élükön **Konrád Tündével**, aki a mozgósításban és a példamutatásban fáradhatatlan volt.

A Keblitanács tagjai közül is sokan kapcsolódtak be a közmunkába, szakértelemmel, fizikai munkával, ki amivel, és amikor tudott. Szeretném kiemelni **Szász Dénes** és különösen **Gagy Gyula** meghatározó szerepét a munkálatok szervezésében és az anyagbeszerzésben. Hűséges, kitartó munkájuk példaeértékű kell legyen az egyházért cselekedni akarók számára!

Az ifjúsági egyesület két tagját is néven kell szólítanom: **Koncz Kálmán** és **ifj. Bakó László** az évfordulóra kiadott emlékfüzet szerkesztésében és nyomdai előkészületében jeleskedtek.

Az év folyamán sokan tették fel a kérdést: nem vállaltunk-e túl nagy terhet, miből fizetjük a munkálatokat, és egyáltalán, érdemes-e mindezt csinálni, van-e kinek? Igen, talán túl sok jutott erre az évre, de részben az évforduló, részben a Bolyai téri templom veszélyeztetett helyzete lépéskényszerbe hozott. Párhuzamosan és részben egy időben kellett dolgozunk a két templomon. Sokszor volt úgy, hogy a Bolyai téri templomon dolgoztunk, és közben az eszünk a kövesdombi templomon járt. Mostantól kezdve vége ennek a tudathasadásos állapotnak: minden erőnket az új templomra összpontosítjuk.

A pénzügyi alapokat illetően elsődlegesen híveink adományaira és saját forrásainkra támaszkodunk. Ez azonban kevés, így megpályázzunk minden bel- és külföldi pénzügyi lehetőséget.

Az egyesült államokbeli testvéregyházunkon kívül támogatást kaptunk Marosvásárhely Városi Tanácsától, az Unitárius Püspökségtől, az Illyés Közalapítványtól és a Román Nemzeti Banktól.

És, hogy van kinek építeni, arra ez alkalommal egy adatot közlök a hitoktatást illetően: a város

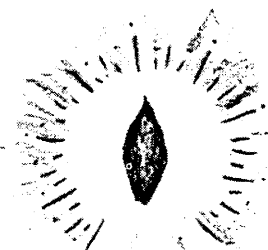
második egyházközsége megalakulása óta – **Kecskés Csaba** fiatal lelkészünk kitartó és ügybuzgó tevékenysége nyomán – megindult a vallásoktatás az iskolában is. Tavaly 135 tanulót sikerült bevonni 11 általános iskolában és két gimnáziumban. Az idei iskolai évben a létszám már 240 fölé emelkedett.

Tehát érdemes, van a jövőnemenedék, és van akinek építkezni. A szülőhelyen való megmaradás legbiztosabb pillérei az egyházak! A felekezeti alapon szerveződött intézmények tevékenysége a kisebbségi sorsban meghatározó tényező a nemzetudat kialakulásában majd ébrentartásában.

A marosvásárhelyi unitárius egyházközség temploma építésének 70. és a dalárda megalakulásának 30. évfordulója alkalmára ünnepi istentiszteletet szervezett. A szószerki szolgálatot ft. **dr. Szabó Árpád** püspök úr végezte. Ez alkalommal került sor a Millenniumi zászló bemutatására, valamint a templom új harangjainak avatására-felszentelésére.

A felújított templomban lezajlott bensőséges istentiszteletet gazdag művészi műsor követte, amelyben a főszerepet az egyházközség jubiláló énekkara vitte.

szabó lászló

Millennium árad,
tetőzi a század,
s kik még hisznek:
lángot visznek
vigíliájának.

Mit idáig hoztunk:
ébren tartja sorsunk,
s rangos időnk
igénye dönt:
építünk - nem rontunk.

Vigiliák népe! -
holnapok elébe
világít s hat gyertyáinknak
karácsonyos fénye.

S évezred és század
tetőz' s tovább árad:
sodra emel
s tettet nevel
Isten országának.

Adjon Isten szép-szép ünnepeket,
s ünnepek - ihlette békés mivésnapokat,
jóságban sugárzó boldog új esztendő!

Segesvárról,
2000 adventjén

Nagy Ferenc

„Életem értelme az alkotó munka”

– mondja *dr. Szász Dénes* tb. esperes, nyugalmazott unitárius lelkész, kinek 126 alkotásból nyílt szoborkiállítás a székelyudvarhelyi Kriza János unitárius Szeretetotthonban.

A nagymedeséri szülői házból indult el ezelőtt 82 évvel, innen hozta töretlen munkakedvét, melyet mind szellemi, mind fizikai téren egész élete során művelt, és ma is műveli.

Életelve: hogy egy nap se teljen el tétlenül életünkben. Mint székelyharisnyás diák a székelykeresztúri gimnázium elvégzése után érezte, hogy többre hivatott. Így tanulmányait a kolozsvári unitárius Teológiai Akadémián folytatta, lelkészi oklevelet szerzett; az Egyetem Bölcsészeti Karán és a Ferenc József Tudományegyetem jogi fakultásán doktorátust szerzett.

A költészet és szépróza mellett, a közel fél-évszázados lelkészi és esperesi szolgálata mellett a képzőművészet vonzotta tevékeny alkotásra. 1955-től kezdődően, pár éven keresztül a jelenlegi Kriza János Szeretetotthonban, képzőművészeti telep működött, ahol fiatal festők, grafikusok, szobrászok bontogatták szárnyaikat. Az alkotások szemlélése közben belső indítást kapott a hasonló művészi alkotásokra. Agyagból, fából és mezők, patak medreiben talált terméskőből kezdte megformálni a dolgozó ember és környezete világát. Keze nyomán megelevenedett a székely népi élet mozzanata, öröme, bánata, keserősége és mélységes hite a továbbélésben. Mindennap alkotott valamit az emberről és a környezetében élő állatokról.

A kiállított 126 szobron kívül lakásában több mint 50 plakettet láthatunk neves zeneszerzőkről, írókról, tudósokról és szellemi nagyságokról.

Korábbi munkáiból a templom előtti téren látható Orbán Balázs, Kriza János nagyméretű, valamint Nyíró József, Bartók Béla, Tamási Áron, Tomcsa Sándor, Tompa László mellszobra és Petőfi a csata utáni töprengő állapotában: „Itt essem el én a harc mezején?” vagy szóljak a győztesekhez a nyelvükön és kegyelmet kérjek?...A kórház udvarán eredetileg 56 kőszobra szólt az ott gyógyulást kereső betegekhez, az utcai járókelőkhöz. Több szobron, de főleg az Imádkozó nő, meg a Székely fiú és lány szobrán mezei virágcsokrot helyeztek el az ott gyógyulók vagy hozzátartozóik.

Külföldön – Magyarországon, Svájcban, Franciaországban, Hollandiában – ismerős családoknál található alkotásai.

A megnyitó alkalmával *Finta Béla*, a nyugdíjasok elnöke, valamint *Rüsz Domokos* lelkész meleg szavakkal méltatták alkotó munkáját.

A műsor keretében *Keszler Ibolya* szavallatokkal, *Pál Rozália* énekszámokkal, *Kovács Attila*, *Kuti*

Emőke és *Toró Árpád* hegedűszámokkal gyönyörködtették a nagyszámú baráti kört.

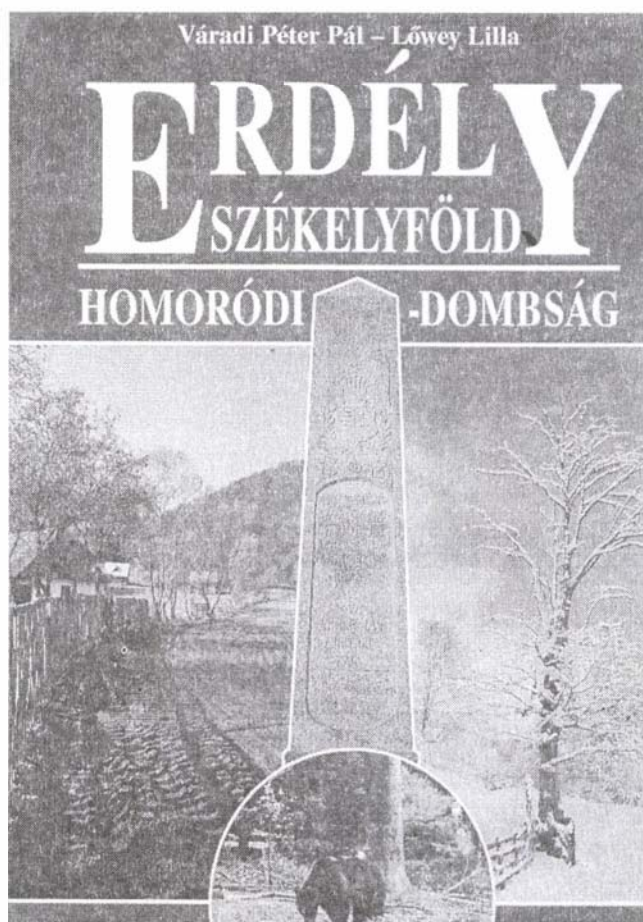
A kiállított szobrok nagy része megvásárolható, mely összeg kétharmadát a helybeli két unitárius egyházközség céljaira ajánlotta fel.

A kiállítás megtekinthető volt naponta 10-16 óra között, november 19-ével bezárólag. Az alkotó életének humoros eseményeiből elevenített fel egy néhányat, majd a megnyitó kellemes baráti hangulatban ért véget.

BÁRÓ HAJNAL

KÖNYVBEMUTATÓ

Az *ERDÉLY-SZÉKELYFÖLD-HOMORÓDI DOMBSÁG* című színes fotóalbum bemutatására 2000. november 8-án a székelyudvarhelyi Kriza János unitárius Szeretetotthonban került sor.

Az 1989-es történelmi fordulat megnyitotta az utat *Váradi Péter Pál* fotóművész és neje, *Löwey Lilla* író előtt, hogy az anyaországból eljöjjenek Erdélybe, a Székelyföldre, és színes fotóalbumokban megörökítsék a csodálatos tájak szépségeit, az itt élők szellemi gazdagságát, s ugyanakkor kilátástalan helyzetét.

Az itt bemutatott fotóalbum a sorozat 11. kötete, mely egyben vallomás, ajándék és örökség, amit kötelességünk megőrizni, és átadni gyermekeinknek és unokáinknak.

Ez a kötet talán azért a legszebb és a legértékesebb, mert a Millennium évében jelent meg. *Dr. Szabó Árpád* unitárius püspök, a Nagyhomoród mente szülőtte - akárcsak én - e kötet előszavában a következőket mondja: „Ha eddig nem tudtam volna, most a mélyből visszhangzik bennem a szülőföld üzenete; ezt az üzenetet szeretném átadni mindazoknak, akik kezükbe veszik ezt a gyönyörű könyvet; a szülőföldről eltávozni, messzire költözni lehet, de elszakadni soha! A gyökerek mélyre nyúlnak, kitéphetetlenül. Olyan erők táplálják, mint történelmünk, anyanyelvünk, kultúránk, hagyományaink, népművészetünk, szokásaink.

A Ft. Püspök úr mutatta be a könyvet. A könyv bemutatásakor mély tisztelettel adózott a szerzőknek, akik missziót teljesítenek, és mély elszánt-sággal vállalták fel ezt a magasztos küldetést.

November 7-én, kedden Székelykeresztúron, november 8-án Homoródszentmártonban és Székelyudvarhelyen a szerzők és Ft. Püspök úr itt voltak velünk, ezen a csodálatos bemutatón.

Az ünnepség meghittségét emelte *Gál Mibály* gyergyóalfalvi szavalóművész bemutatkozása Reményik Sándor: Erdélyi magyarokhoz című versével.

Erdély–Székelyföld tájairól az alábbi köteteket készítették el Várad Péter Pál és neje, Lőwey Lilla:

I., II., III. kötet - Kalotaszeg 1989-1992

IV. kötet - Korond és vidéke - 1994

V. kötet - Alcsík és Kászon - 1995

VI. kötet - Tél a Havason - 1995

VII. kötet - Közép- és Felcsík - 1995

VIII. kötet - Gyergyó és vidéke - 1997

IX. kötet - Fehérnyikó és Keresztúr 1998

X. kötet - Nagyküküllő és Udvarhely - 1999

XI. kötet - Homoród menti dombság 2000

Előkészületben: a Gyimesek

Az alkotók, szerzők és támogatók ezért az áldozatos munkáért fogadják hálás köszönetünket. Ígérjük, hogy e drága kincset megőrizzük, és átörökítjük szeretett gyermekeinkre és unokáinkra.

Isten adjon szellemi és fizikai erőt, hogy még sok hasonló művet alkothassanak egy hosszú életen át!

BÁRÓ HAJNAL

Örök értékű etikai mondókák kisiskolásoknak

Hála Istennek, immár tizedik éve, hogy egyház és iskola közösen végezhetjük tanulóink erkölcsi-etikai nevelését, mint annak idején volt az én gyermekkoromban, amikor áldott emlékü Gellért Imre tiszteletes úr az ellenőrző könyvecskénkbe csillagocskákat pecsételve jutalmazott meg, ha jól feleltünk kérdéseire.

Jóleső érzés fog el minden egyes alkalommal, most a 46. évi tanítói munkám során, amikor a tantervbe foglalt erkölcsi nevelési órák keretében belefoglalhatom a Gellért tiszteletes úrtól annak idején tanult mondókákat, melyek mintegy megerősítik és kiegészítik a tananyagban foglaltak mondanivalóját és tartalmát. Mert annak ellenére, hogy a múlt évben kiadott Erkölcsi nevelés tankönyv tartalma szinte kifogástalan, hiszen magában foglalja a viselkedési normákat, a családi, baráti kapcsolatok kialakításának formáit, rávilágít az irigység és önzés csúnya, megvetendő fogalmára, a felebarátaink tiszteletére és megsegítésének lényegére, mégis hasznosnak tartom minden esetben kiegészíteni a leckéket az én gyermekkoromban tanult örök értékű apró mondókákkal, melyekből ízelítőül közreadok egy néhányat:

1. *Menj az utcán szépen, folyvást,
Nem kullogva, nem is futvást.
Ne andalogj, ne kiabálj,
Ne verekedj, ne hajigálj.
Nagyobb ember elől térj ki,
Kalapot végy s köszönj neki.
Vedd hasznát a jó intésnek,
Mert különben megítélnék!*

2. *Kövesd a szép igazságot,
kerüld a rút hazugságot!
Aki egyszer hazudni mer,
hitelt többé nemigen nyer.*

3. *Evés előtt kezet mossál,
azután így imádkozzál:
Jövel Jézus, légy vendégünk,
amit adtál, áldd meg nekünk.*

4. *Gondold meg, hogy evés közben,
Jézus ott ül veled szemben.
Ő mindent lát s megfigyeli,
ki-ki magát hogy viseli.*

5. *Az étkezés végeztével,
Az asztaltól ne szaladj el.
Állva magad meghajtod,
Mondasz egy kis imádságot:
Aki ételt, italt adott,
Annak neve legyen áldott!*

6. *Az égen már csillag ragyog,
Munkám után fáradt vagyok.
Hálát adok én Istenem,
Hogy engedted befejezmem.*

Meggyőződésem, hogy az ilyen mondókák a megfelelő leckékhez beiktatva életreszólóan rögzítik a tanult leckék lényegét. Alkalmazzuk hát bátran, mert ma már senki nem tiltja ezt tőlünk!

GÁLFALVI GÁBOR

Falutalálkozó Homoródjánosfalván

2000. augusztus 6-án Homoródjánosfalván falutalálkozót szervezetünk és rendeztünk. Erre az alkalomra műemléktemplomunkat kimeszeltettük, és ajtót, ablakot festettünk. Az egyházközségnek a nőszövetség egyházközségi zászlót készítettett. A Főtisztelendő püspök urat és kedves feleségét vasárnap reggel 10 órakor vártuk a falu végén, ahonnan a köszöntők elhangzása után zenezővel vonultunk a templom irányában.

Falutalálkozó istentiszteletünkön a szászéki szolgálatot dr. Szabó Árpád püspök úr végezte. Istentiszteletünk keretében úrvacsoraosztást is tartottunk. Az úrvacsorára előkészítő beszédet *Kedei Mózes* székelyudvarhelyi esperes mondta. Az istentiszteleten közel 350 személy vett részt és részesült úrvacsorában.

Az úrvacsoraosztás után sor került a kopjafavatására. A templom belsejében a kétezer éves kereszténység és az ezeréves magyar államiság emlékére kopjafát állítottunk. A kopjafa-felavatási beszédet *Máthé Sándor* brassói körí esperes tartotta. Ezenkívül a falu végére egy falutáblát állítottunk, mely tartalmazza románul és magyarul a helység nevét. A falutábla három kopjafára van felrögzítve. Mindhárom kopjafán egy-egy címer található. Az egyik az unitárius címer, a másikon az erdélyi címer és a harmadikon az udvarhelyszéki címer található. Ugyanez van mind a két faluvégén.

Találkozónk közös ebéddel folytatódott, amelyen több mint 250 ember vett részt. Találkozónkon részt vett a magyarországi testvérfalunk, Ordas részéről Szabó Zsolt, a helység polgármestere, valamint testvére, Szabó László. Az amerikai Davis-i egyházközségből részt vett: Heather Swain és Walter Swain.

Találkozónk nem fejeződött be a közös ebéddel, hanem mindezt egy reggelig tartó bál követte.

Falutalálkozónkat hagyományörző jelleggel szerveztük meg. Minden év augusztusának első hétvégén ezután is falunapokat szeretnénk tartani, évenként más-más formában. Éppen ezért mindenkit szeretettel meghívunk és elvárunk a következő évi falunapjainkra.

SIMÓ SÁNDOR

ANYANYELVÜNK A MI MEGTARTÓ ERŐNK

Két kötés kapcsol minket a magyar nemzethez: a történelmi tudat és az anyanyelv.

Történelmi tudatunk visszamegy a hazát kereső, a honfoglaló ősekhöz, nemzeti történelmünk nagy személyiségeihez, akik egy-egy történelmi korban lángoszlopai, vezérsillagai voltak népünknek. Történelmi tudat nélkül nincs nép, nemzeti közösség.

Anyanyelvünket a történelem sejtelmes mélyéből hozták őseink. Anyanyelvünk a legnagyobb kincs, amit Istentől kaptunk édesanyánkon keresztül. Minden szellemi kincsünk alapfeltétele, emberségünk rezenése. Benne sejlik fel először az élet, benne rendeződik értelemmé a világ. Csokonai Vitéz Mihály ezt az igazságot így fejezi ki: „Magyar nyelv! Édes nemzetemnek nyelve! Teáltalad szólaltam én meg legelőször, teáltalad hangzott először az én füleimbe az édes anyai nevezet, te reszkettetted meg a levegőget, amelyet legelőször szittam az én bölcsöm körül, s te töltötted be azt az én nevelőimnek, az én hazámfiainak s az engemet szeretőknek nyájaskodásaival, teáltalad kérte az én csecsemő szám a legelső magyar eledelt, a te darabolt izecskéiden kezdtek kiflesni az én gyermeki elmémnek első ideái, mint a született hajnalnak apró sugarai, mikor a világosság lenni kezd”.

Anyanyelvem az én Istentől kapott hangszerem, amelyen megszólítom apámat-anyámat, testvéreimet, barátaimat, általa mondom el örömet és bánatomat, általa adok nevet életnek-halálnak. Teljesen találok és őszintén csak általa tudom kifejezni azt az érzést, amikor kicsordul lelkem kelyhéből az öröm és a fájdalom. Csak anyanyelvemen tudom megőrizni emberi méltóságomat, csak általa vagyok az, akinek Isten teremtett, csak benne vagyok teljesen otthon. Ezt vallja Márai Sándor is:

*“Egy hang...Hívását idegen nem érti.
Mint az anyatej, édes és fanyar,
Zengő és zord, mint a magányos férfi,
Vijjgó, mint az izzó zenekar.
Franciául suttogsz szerelmet, angol
Jelzőt dadogsz...De most, mikor a hang szól,
Megérted, mint aki hazatalál:
Ez a hang sorsod lesz, mint a halál.*

*Csak magyarul érted e szót: „Szeretlek”
Pillangó, hattyú, csillag, angyalom
E nyelven lesz csak több, mint fogalom
S ez a többlet halálos végzeted lett.
A világ fénylik, nem vár senki, kába
Irammal mért vágatsz hazafele?*

*A nyelv üzent, s a végzet szól vele,
Dajkád tárt karja ne várjon hiába.
Otthon vagy? Hol vagy „otthon”? Csak a nyelvben”*

László király a bögözi református és a székelyderzsi unitárius templomok falain vigyázza imádkozó és szoltáreklő székely-magyar népét.

Ez a Lármafa-ünnepség mutassa fel múltunk megtartó értékeit, erősítse bennünk a közösségi érzést, és buzdítson minket anyanyelvünk féltett kincsének megőrzésére.

KEDEI MÓZES

(Elhangzott 2000. október 28-án, a bögözi református templomban)

NYILATKOZAT

Az erdélyi unitárius ifjúság és más felekezeti szabadelvű vallásos fiatalok szervezeteként működő Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet (ODFIE) 2000. augusztus 24-27. napjain a háromszéki Vargyason rendezte meg a XXIV. Erdélyi Unitárius Ifjúsági Konferenciát az egyházközségi ifjúsági egyletek képviseletében megjelent ötszázhatvan résztvevővel. A Konferencia záróünnepélyén az alábbi nyilatkozatot tesszük közzé.

1. Az új évezred hajnalán Isten iránti hálánk kifejezésével, valamint az államalapító és nemzetmegtartó elődök tiszteletével ünnepeljük Jézus születésének 2000, illetve a magyar államiság fennállásának 1000 éves évfordulóját.

Az ezeréves európai keresztény magyar állam alapítását és fenntartását olyan hatalmas alkotásnak tekintjük, amely a történelem során kevés népnek adatott meg. Alig százéves európai jelenlét után nem sikerülhetett volna István király államalapítása, ha az akkori magyar nép nem lett volna hordozója a megelőző korszakban kialakult ősmagyar hitvilágnak, a különböző mesterségek és tudományok terén való jártasságnak, a hadviselés és az államszervezés tapasztalatának. Az Árpád-házi királyok és az őket követő uralkodók Magyarországa évszázadokon át gyarapodó állam, majd a keresztény Európa védőbástyája volt, amit a területi növekedés, az egyházi és művelődési élet megszervezése, a szárazföldi Európa 1222-ben elfogadott első alkotmánya és a nándorfehérvári diadal is példáz. A XVI. században lezajlott reformáció Erdélyben az egyetlen magyar történelmi egyház kialakulásában csúcsondott ki. Az unitárius egyház megalapítása szorosan kapcsolódik a lelkiismereti szabadság és vallási türelem törvényének kihirdetéséhez az erdélyi országgyűlés által, amelyre - először a világon - 1568-ban Tordán került sor, jelentős unitárius hozzájárulással. Ezután a hanyatlás évszázadai következtek, amelyeket a magyar állam és nemzet XX. századbeli szétszaggatása tetőzött be.

A hanyatlás korán túl, az új évezred küszöbén a világ alakulása számunkra kedvezővé vált, visszaadva hagyományos értékeink súlyát és jövőt teremtő lehetőségeinket. A történelmi hűség a jövőnkért vállalt felelősségre kötelez, így rajtunk múlik, hogy a globalizáció átokká válik-e, vagy áldássá tesszük azt, hogy az európai betagozódás útján megvalósítjuk-e a magyar nemzet békés egyesítését és szellemi-lelki

anyagi emelkedését. Ehhez feltétlenül szükséges a hiteles vezetők irányítása mellett a nemzet minden egyes tagjának erkölcsös, munkás, a gyermekáldás és -nevelés terhet is vállaló hozzáállása, ugyanakkor fontos eszköznek tekintjük a külhoni magyar állampolgárság jogintézményének alkotmányos létrehozását. Végül: az egészséges vallásossággal megélt magyarságunk a nemzeti korlátokon átvívelő egyetemes emberi értékek szolgálatára is kötelez.

2. A konferencia keretében a Magyar Millennium mellett az ODFIE-centenáriumot is megünnepeltük. A Dávid Ferenc Egylet Ifjúsági Köre hivatalos megalakulásának százéves évfordulója alkalmából tisztelettel és elismeréssel tekintettünk vissza a magyar unitárius ifjúsági mozgalom egykori vezetőinek személyére és munkásságára. A korabeli egylettörténet tapasztalata arra tanít, hogy szegényes anyagi feltételekkel, kezdetleges tárgyi eszköztárral, az állami hatóságok tiltása ellenére is eredményesen lehet dolgozni, amennyiben a jellem hivatására talál. A két világháború közötti egyleti élet méltó a csodálatunkra.

Mai feladatainkat a következőkben jelöltük meg: a szabadelvű, lelket megkötő dogmáktól mentes, az Isten-ember kapcsolatot középpontjába állító vallásosság és a hagyományos unitárius értékek - türelem, nyitottság, lelkiismereti szabadság, szabad gondolkodás, teremtő fejlődés - ápolásával, az egyéni esélyegyenlőség és a közösségi egyenrangúság, valamint a társadalmi igazságosság és szolidaritás elvének hirdetésével szolgálni az unitárius vallás fennmaradását, az Unitárius Egyház intézményes keretének fejlesztését, ugyanakkor az erdélyi magyar nemzeti közösség erősítését. Így kívánunk hozzájárulni a társadalom európai irányultságú fejlődéséhez.

3. A Konferencia keretében tartottuk Egyletünk idei küldöttgyűlését, amely az elmúlt évi működés kiértékelése, a 2000-2003. közötti stratégiai terv elfogadása, az Alapszabályzat módosítása és más időszerű szervezeti kérdések megvitatása mellett választással töltötte be a megüresedett tisztségviselői helyeket.

4. Ezúton is meg szeretnénk köszönni támogatóinknak az áldozatot és a segítséget, amellyel lehetővé tették csúcsmeggyűlésünk színvonalas megszervezését. Konferenciánk eredményeire és előttünk álló feladataink elvégzéséhez Isten áldását és segítségét kérjük!

Vargyas, 2000. augusztus 27.

AZ ORSZÁGOS DÁVID FERENC IFJÚSÁGI EGYLET
VÁLASZTMÁNYA

MILLENNIUMI KÖZGYŰLÉS

Élmény és emlékfosz-
lányokból próbálom a
2000. év szeptember má-
sodik napját felidézni.
Nem is tényfeltárás-szán-
dékmal, sokkal inkább a
lélemben való találkozás,
az ismételt köszönetnyil-
vánítás szándékával. Em-
beri, közéleti sorsunk fo-
nódott egybe, a már tíz
éve alakult és évről-évre
m megszervezett UNOSZ
találkozó alkalmával.

Fontos volna néha fel-
tennünk egymásnak né-
hány közösségi életünket érintő kérdést. Például ilyenek-
ket:

a. Mikor-hol-ki-miért rendezte meg a Millenniumi
UNOSZ-közgyűlést?

b. Milyen volt a minőségi-mennyiségi megjelenés?

c. Miben különbözött az előző évi találkozótól?

Ki fog derülni, nem is olyan könnyű válaszolni
ezekre a kérdésekre. Először is magunknak kellene
tisztázni az alkalom, történetesen a közgyűlés pozitív -
negatív meglátásait, miértjeit, s csak azután lehetünk
képesek mindezt megosztani társainkkal. Különös, hogy
a millenniumi időtartam (egy év és nyolc hónap) ked-
vencei egyes rendezvények, kétszer is ünnepelhetik a
millenniumot. Ezek közé tartozik a Szejké-fürdői világ-
találkozó is. Sajnos az UNOSZ 2001-ben sorrakerülő
közgyűlése már kívül esik a millenniumi időn. Egyrészt
ezért is nagy fontossággal bírt az ideai találkozó.
Próbáljunk hát sorra válaszolni a feltett kérdésekre.

2000. szeptember 2-án Magyarsáros volt a találkozó
színhelye. A helyi lelkész, **Nagy Endre** és felesége, a
magyarsárosi nőszövetség valamennyi tagja otthonná
varázsolta a találkozót. A tartalmasság, figyelmesség,
melegség jelzőivel értékelhetjük a találkozó ren-
dezvénysorozatát. **Zsákó Erzsébet**, az UNOSZ elnöke
megnyitó beszédében hangsúlyozta a nőszövetségek
jelenlétét, miszerint 54 nőszövetségből 325 résztvevő
van jelen. Bizonyos szempontból a „túljelenlét”, de az
egység megőrzése nem a mennyiségen, sokkal inkább a
minőségen múlik. Jó lenne egy kicsit megállni, s ezen
elgondolkozni. Talán átléptük az alapszabály ezirányú
mutatóját? avagy létszámtöbblettel egyéni elgondolá-
sainkat akartuk bizonyítani? A mennyiség minden eset-
ben a minőséget csorbítja. Gondoljunk csak a rendfenn-
tartásra, a gyűlésterem befogadóképességére, akár a
higiéniai szükségletekre, s nem utolsósorban ennyi
ember ellátására (étkeztetésére). Próbáljunk csak szer-

vezőnek képzelni magunkat, talán az ilyen irányú
tévedések lehetősége jóval aláesik. Ez a kérdés vitatható,
az UNOSZ közgyűlése zárhatja le döntésével a vitát.

Dr. Szabó Árpád unitárius püspök üdvözlő szavain
túl magyarságtudatunk ébredésére figyelmeztet,
különösen fontos szerep hárul az édesanyákra. A gyer-
mekvállalás és gyermeknevelés egyik alapvető fela-
datunk, mert egészséges emberré csak úgy válhat gyer-
mekünk, ha rendben, biztonságban érzi magát a család-
ban. Gyakori tapasztalat az, hogy amilyen a gyermek
kapcsolata otthonához, olyanná válhat a gyülekezetéhez,
templomához. Az édesanyák nagy része együtt van
gyermekével, de vigyázat: a fizikai együttlét még nem
jelent lelki-szellemi-érzelmi együttlétet.

Nevelésünk hasson oda, hogy becsüljük meg édes
anyanyelvünknek ezt a szinte minden más nyelvből
hiányzó, páratlanul szép szavát: ÉDESANYA. Nemcsak
szép szó ez, hanem sok-sok gyermek számára éltető erő
is. A gyermek nevelésének évszázados vitája a XXI.
század és harmadik évezred kezdetén feleletet kell
kapjon, hangsúlyozta a püspök.

Ha a „C” kérdésünkre keressük a választ, első kö-
zött erre talán a Nők Világa c. millenniumi füzet ad vá-
laszt. **Dr. Szabó Árpádné**, szervezetünk tiszteletbeli
elnöke emlékköveket adott át az úttörő nőszövet-
ségeknek. Idekívánkozik **Bandi Dezső** népművész
hagyományörző beszéde a kopjafa-koszorúzás alkalmá-
val. Hogy milyen mélyre gyökerezik a hagyomány? és
mi a hagyományban az, amire igazán figyelniünk kell?
tájegységek sokrétűségében időtlen idők nemzedékének
kulturája figyelmezteti a mindig jelenben élő embert.

A rendezvénysorozat gazdag műsorában az ünnepi
istentiszteletet **Bartha Gyerkos Zsuzsa**, a mézskői egy-
házközség lelkésze végezte. Érzelemébresztő, szórakoz-
tató **Kilyén Ilka** színművésznő és a magyarsárosi
nőszövetség ünnepi műsora. Az ünnepi csöndben egyre
többen éreztük, a felületes, lármás, hajszolt és szétszórt
világunkban feltétlen szükség van külső és belső csön-
dre. A millenniumi zászló is megtette hatását, a hovatar-
tozás szorongó érzése könnyeket fakasztott a lélek
mélyén. **Dr. Rüszt Fogarasi Enikő** egyetemi tanár előa-
dása figyelemfelkeltő, tanulságos a magyar nép népes-
ség skálájának ezeréves útján. A vitás kérdéseket is sike-
rült megoldani, olyan végleges szövegeket megszavazni,
amelyek közmegegyezésre szolgáltak. Köszönet illeti
azokat a magyarsárosi asszonyokat, akik szeretettel,
odaadással részesei voltak szeptember másodika sike-
rének. Erkölcsi-anyagi támogatásukkal nemesebbé tet-
ték önmagukat, nőszövetségüket. **Nagy Endre** lelkész és
felesége önzetlen, fáradtságos munkáját bizonyította,
hogy e találkozó feledhetetlen emlékekkel gazdagított.
Isten vigyázó keze legyen a lelkész házaspár családja és
gyülekezte életén.

Legyenek ezek a találkozók egyházépítő, békességet
árasztó közös céljaink, közös intézésének megtalálói.
Meg kell találnunk az utat, hogy a keresztény ezredfor-
dulón, sajátos erdélyi viszonyok között, hogyan élhetjük
meg az evangéliumot.

TÖRÖK JOLÁN

MEGTARTÓ ERŐNK

Sokféle összefüggésben használjuk ezt a szót: közösség. Beleszülettek az emberek egy adott közösségbe - így települési és vallási közösségekben is élnek. A legtöbb emberben van igény a valahová tartozásra. Több mindent várhat a közösségtől, pl. önmaga kiteljesedését, gondolatai és érzései megértését. Kapni és adni akar, s jobban érzi magát, ha olyanokra talál, akiknek célja és útjai nem túlzottan térnek el saját céljaitól, elképzelt útjától. Ha az egyéni kiteljesedés és a közös cél összhangban vannak egymással, akkor az egyénnek örömet, a közösségnek sikert biztosít.

Unitárius egyházi életünkben az együttes imádság, az Ige hallgatása, az éneklés békeességgel tölti el lelkünket, és erőt ad a mindennapok terhének-gondjának hordozásához is. Nőszövetségi tagságunk szolgálat számunkra, és hitünk a megtartó erő.

Az UNOSZ-közgyűlései visszatekintést jelentenek évenkénti tevékenységünk kiértékelésére és új feladatok vállalására.

Szeptember 2-án Magyarsáros adott helyet az UNOSZ-közgyűlésnek, ahol a Millennium jegyében gyűltünk össze ünneplésre. Nem kis meghatódottsággal léptem be a templom udvarára, és pillantottam rá a 300 éves haranglábra - majd a hagyományőrző múzeumot is megnéztem ... És mindez a templom közelségében, ahol Lászlóffy Aladár sorai idéződtek fel emlékezetemben:

*"Erdélyi templomok fehérre,
vigyáz az idő türelmére.*

*.....
századok számolták meg rendre:
hány zsák s mennyi a búza benne.
S ezerév szántotta meg itten
Hogy egy az Isten! egy az Isten!....."*

A templom telt padosrainak látványa és **dr. Szabó Árpád** püspök üdvözlő beszéde ünnepélyes hangulatot kölcsönzött a jelenlevőknek.

Az ünnepi istentiszteleten a szószéki szolgálatot **Bartha Gyerkes Zsuzsa**, a mézskői egyházközség lelkesze végezte. Példabeszéde a szeretetről szólott, arról a szeretetről, amit Istentől kapunk, és mi nők egy mosollyal, egy simogatással és öleléssel tovább tudjuk adni környezetünknek derűsebbé téve ezáltal sok embertársunk napjait. A lelkész nő önvallomásként mondja: „Mindannyiunk számára komoly megméretetés, hogyan viszonyulunk vallásunkhoz és egyházunkhoz. A lényeg, hogy az unitárius láng a lelkünkben lobogjon.” Megtartó erő rejlik az ilyen vallomásban is. Képzettársításomban felidéződik Mézskő egykori lelkesze, Balázs Ferenc, akinek minden lépését a szeretet irányította. Világkörüli útjáról hazatérve, ebben a kis faluban akarta megvalósítani mindazt a jót, amit a világban látott, s innen készült megváltani a világot. Az általa alapított népfőiskolában tanulta meg a falu népe a közösség szolgálatát.

„Szeretettel vezessük egymást előre Istenországa felé. Így hátha tovább érünk.” - ez volt cselekedeteink egyik vezérlő gondolata.

Egy falut templomának tornya tájol, egy közösséget: történetének kimagasló alakja. A millennium évében van amire és akikre emlékezzünk. Fejet hajtunk a millenniumi zászló előtt, és tekintetünkkel magunkhoz vonjuk megmaradásunk egyik szimbólumát, a megkoszorúzott kopjafát.

Szárnyal a dal - fel-fel csendülnek a verssorok a szülőföldről, a hazaszeretetről -, és rólunk, nőkről is **Kilyén Ilka** színművésznő műsorában, melynek tartalma egy emberélet fontosabb eseményeit idézi. Idegondolva, minden nőnek köszöntőül és ajándékuul egy szál virág mellé a költő Garai Gábor szavait:

„Köszönet a nőknek: az életért, a tisztán megőrzött gyermekekért, a szerelemért, az összetartott családért, a tépázó viharokból is hazaváró kikötőért.”

Magyarsáros asszonyainak, az egész falu népének köszönjük a szíves vendéglátást, az ünnepélyessé tett UNOSZ-közgyűlést.

A viszontlátás reményében vettünk búcsút asszonytársainktól **dr. Szabó Árpádné** és **Zsakó Erzsébet** elnökök asszonyok baráti mosolyának kíséretében.

Ez a találkozás és ünneplés még sokáig visszhangzik bennünk a dal szárnyán.

*„Szólj, ötágú síp, zengj magyar ének,
Adj hálát az ég nagy Istenének!”*

PÉTER IRMA

EGY CSEPP AZ ÓCEÁNBAN

Dicsőszentmárton... Erdő és szőlőborította dombok között, a Kis-Küküllő partján éli a kisváros mindennapjait, ebben a véget nem érő „átmeneti időszakban”.

Benne az unitárius közösség ápolja, őrzi kincseit, melyek életerőt jelentenek a jelen emberének, útravalót a most indulóknak. Őrzi műemléktemplomát, s annak udvarán városunk nagy szülőltje, Sípos Domokos szobrát. De ápolja, építi az emberek közti kapcsolatokat, amelyek, mint az építőelemek közti kötőanyag, erőssé, tartóssá teszik az épületet.

Ennek az épületnek alapja az idősebb korosztály. Közülük soknak nem jutott meleg családi tűzhely, hogy körülötte munkától megdurvult kezükkel az unokák, dédunokák tarisznyájába élettapasztalatukból gyúrt hamubasült pogácsát csomagoljanak. A tekintetük szomorú, életükből hiányzik a beteljesülés.

Ezt a hiányt igyekeznek pótolni az Unitárius Nőszövetség, **Fazakas Lídia** esperesné asszony vezetésével, a lókodi öregotthonban, ahová idén 2,5 millió lej értékben élelmiszert szállított.

Igaz, az adomány csak egy csepp az óceánban, de cseppekből áll össze a csermely, a patak, a folyó, a tenger, az óceán. Az anyagiak mellé lelki közelség is kellene. Így nyílik meg az út, és azon menni kell tovább: „Rendezni végre közös dolgainkat, ez a mi munkánk, és nem is kevés!” (József Attila)

A jó Isten áldását és gondviselését kérjük hasonló tevékenységeinkre.

SZABÓ RÓZSIKA

TALÁLKOZÁS Cs. GERGELY GIZELLÁVAL

A székelyudvarhelyi Belvárosi Unitárius Nőszövetség meghívására Cs. Gergely Gizella 2000. október 29-én előadást tartott a magyar népi varrottasokról, és bemutatta újonnan megjelent könyvét (melynek tárgya a székelyföldi asszonyok helytállása).

A találkozó után egy rövid interjút készítettünk vele:

Kérdés: Mi indította a népművészettel való foglalkozásra?

Válasz: Talán azt mondhatnám, hogy a bölcsőmmel kaptam az indítást - falun születtem, egy háromgenerációs családban nevelkedtem, s így gyermekkoromban korán kialakult bennem a népi művészet értékelése. Nagyon sokat számít az, hogy gyermekkorunkban, amikor a legfogékonyabbak vagyunk, milyen példát látunk magunk előtt. Nagyanyám és édesanyám is szövő-varró asszonyok voltak, az első öltéseket édesanyám tanította meg. Annyira vonzott a varrás, hogy felültem az asztal tetejére, hogy közelebb legyek a lámpa fényéhez, s így este is dolgozni tudjak. Ilyen irányban való elindulásomnál meghatározó jelentősége volt a hajdani székelyudvarhelyi tanítóképzőnek. Haáz Rudolf volt a rajztanárunk, a múzeumi gyűjtésbe is bekapcsolt minket.

Kérdés: Mikor kezdett el hivatásszerűen foglalkozni a népművészettel?

Válasz: Kézimunka-háztartástan főiskolát végeztem, de kezdetben ezzel nem lehetett elhelyezkedni – az akkori tanterv szerint biológiát és kémiát kellett tanítsak. 1961-től kaptam kinevezést a Tanítóképző kézimunka oktatására. Az a törekvés, hogy a tanítójelölteknek eredetileg adjunk a kezébe - ez indított engem arra, hogy látogassam a múzeumokat és gyűjtsem az eredeti népi kompozíciókat. Nemcsak a gyűjtését, hanem a varrását is a tanulókkal is kezdtem gyakoroltatni.

1976-ban került sor az összegyűlt minták kiadására „Udvarhelyi varrottasok” címmel. Ebből a mintakincsből a legtöbbet őriztek meg a két Homoród mentén. Érdekes volt, hogy amikor Székelyderzsben rátaláltam ezekre a mintákra, a derzsi asszonyok visszaemlékeztek, hogy elődeik sem tudták ezeket varrni, hanem a Homoród mentén Abásfalván és Karácsonyfalván varrátkák, s a munkadíjat véka-búzákkal fizették meg.

Kérdés: Milyen szerepe lehet a népművészetnek templomaink díszítésében?

Válasz: Volt egy időszak, amikor a templomok díszítésében is a polgári ízlés érvényesült, megnyilvánult ez bársonyterítők formájában, aranyszínű zsinórok és rojtok díszítésével. A Homoród mentén még ebben az időben is Abásfalván, Oklándon, Recsenyédén a templomokat népi varrottasba öltöztették.

Ragaszkodni kell a helyi mintákhoz, amikor azokat bevisszük a templomba. A minták eredetiségére nagyon kell vigyázni, mert azt évszázadok alatt sok egymást követő nemzedék alakította ki, csiszolta, tökéletesítette. Az ősi mintáknak nagy értéke az életfás szerkezet. Ezt

ne bontsuk fel, és a dús, tömör kompozíciókat ne engedjük elsilányítani.

Kérdés: Mit üzenne az unitárius nőknek, asszonyoknak?

Válasz: Változnak a divatok, befolyásol sok mindent a világ alakulása, de a népművészetet ne hagyjuk. Népművészetünk annyira jellemző ránk, mint az anyanyelv. Ezzel egyúttal múltunkat is megőrizzük és továbbvisszük. Múltunk nélkül nem lenne jelenünk, bizonytalan és kilátástalan lenne a jövődönk.

KEDEI DELINKE

HOGYAN IMÁDKOZZUNK?

Kis Bibliánkban a jézusi példázatok közül számomra a legkedvesebbek: A felkínált alkalom, valamint Hogyan imádkozunk?

Ez utóbbit elolvasva eszembe jutnak a pipei imádkozó asszonyok. Közel két évet volt alkalmam megfigyelni ezeknek az asszonyoknak számomra érdekes imádkozás-módját. Félénken jönnek be a templomba, szemüket, fejüket annyira lesütik a padban, hogy a szó szoros értelmében bele vannak görnyedve. Minden asszony egy-egy élő, imádkozó szobor.

Gémes István: Színrelátás c. könyvében a szerzőnek egy plakátja jut eszembe, melynek címe a Farizeus és vámszedő. A plakáton látható két háromszög ennek a két embernek az imáját ábrázolja. Mennyire hasonlít a vámszedő imáját ábrázoló háromszög egy-egy pipei asszonyhoz. Egy hegyesszögére állított lila háromszög, alig éri a „földet a lába”, viszont annál szélesebb felületen érintkezik az égbolttal, az isteni kegyelettel.

Testvérem, jöjj Pipére, és győződj meg róla!

„Mert aki felmagasztalja magát, megaláztatik, aki pedig megalázza magát, felmagasztaltatik”. (Lk 14,11)

BENEDEK ENIKÓ

„KIHELYEZETT” KÉZIMUNKATANFOLYAM TOROCKÓN

Már a múlt évben felajánlotta az UNOSZ nőszövetségeinknek „kihelyezett” tanfolyamok szervezését, ahol nagyobb számban vehetnek részt a tagok, és a helyi erőket is felhasználhatnánk. Ezért nagy örömmel tettünk eleget Torockó meghívásának, hogy rendezzünk ott egy tanfolyamot. Ez volt sorrendben a nyolcadik tanfolyamunk, amely 2000. október 23–28. között zajlott le.

Az eredmények fényesen igazolták elképzeléseinket, az esemény megmozgatta Torockó apraját-nagyját, a tanfolyamon összesen 67-en jelentek meg, ez az eddigi legnépesebb tanfolyam lett. Különösen nagy örömmre szolgált, hogy minden korosztály megmozdult, a legifjabb 9 évestől a legidősebb 72 évesig. Volt rá eset, hogy egy családból három nemzedék vett részt: nagymama, a menyé és az unokája. Természetesen nem mindenki vett részt minden foglalkozáson, - erre a hely sem lett volna elegendő -, voltak, akik inkább délelőtt, az előadásokat

láthatták, a fiatalok inkább délután tudtak jönni, a gyakorlati órákra.

A helyi nőszövetség, **Váló Irén** elnöknővel az élen, felvállalta a szervezés nem kis munkáját, a torockói ny. tanerők - **Simándi Dénes** és **Harmat Márta** - előadásokat tartottak, megtekintettük a helyi múzeumot és **Koronki Ida** néni magángyűjteményét, megnézhattunk egy szép hagyományörző szobabelsőt és a ládafiából előkerülő szebbnél szebb kézimunkákat, ruhadarabokat, majd végignézhattuk a helyi viseletbe való beöltözést **Lazsádiné Székely Aranka** jóvoltából.

A tanfolyam gyakorlati részén mindenki érdeklődése és tehetsége szerint különböző technikákat tanulhatott, a négy előadó segítségével. **Orbáné Forrai Erzsébet** a rámánvarrottak előrajzolását mutatta be, valamint gyakorolta az öltéstechnikákat, a szélcsipkék készítését is megtanította. **Zilahiné Gáll Zsófia** a viselettel és a

babák öltöztetésével foglalkozott. **Lazsádiné Székely Aranka** a lakásbelső és a viselet bemutatása mellett a csipkeverést oktatta, **Zsakó Erzsébet** pedig a szövést, a szálánvarrott és a bogozási technikákat mutatta meg.

Mintegy 12-13 gyermek részére versenyt is szerveztünk, három-három díjat osztottunk a bogozóknak és szövőknek, de csokit kaptak a viselet darabjait és azok elnevezéseit legjobban ismerő fiúk és lányok is. A gyermekek az iskolában megtanult szövés mellett már ügyesen bogoztak, s a varrással is megpróbálkoztak – még a fiúk is.

Ki kell emelnünk három már félig-meddig torockóinak számító asszony aktív részvételét, akik ötleteikkel nagymértékben hozzájárultak a további tervek kidolgozásához és a vállalkozói szellem alakításához. Ezek a Torockón faluturizmussal foglalkozó **Pethő Tünde** Kolozsvárról és **Csonkáné Rácz Katalin** Budapestről, valamint a Torockószentgyörgyön metelepedőben levő **Balászné Székely Ilona**. Tünde aktív részt vett a babázásban is, Kati pedig megtanult csipkét verni.

A tanfolyam keretében rendezett kerekasztal-beszélgetés alkalmával megállapíthattuk, hogy a torockóiak jó hagyományörzők, és tisztában vannak hagyományaik értékével, ismerik mintakincsüket. Úgy látjuk, tanfolyamunk nagyon hasznos volt, nagy élményt jelentett minden résztvevőnek, mindnyájan tanultunk egymástól. A munka késő estig folyt jókedvvel, szívesen dolgozott mindenki. Elmondhatjuk a költőt parafrazálva, hogy ez a jó multság női munka volt!

ZSAKÓ ERZSÉBET

Az Unitárius Egyház Millenniumi Zsinata ÜNNEPI NYILATKOZAT

Az Unitárius Egyház, az ezredforduló alkalmából rendezett millenniumi ünnepi zsinatán, Isten iránti hálával emlékezik meg Jézus születésének és a kereszténység megalakulásának 2000. évfordulójáról.

A nevezetes évforduló alkalmával megnyugvással állapítjuk meg, hogy a keresztény egyház, a Jézus evangéliumának hirdetésével és munkálásával egy új, magasrendű élet- és világszemlélettel, valamint értékrenddel ajándékozta meg az emberiséget, és erőt az emberi élet, s benne a jézusi eszmények és a keresztény értékek munkálásának szolgálatába állította. S ha két évezredes történelme folyamán nem is tudta töretlenül betölteni ezt a hivatását, de minden igyekezetével szolgálta, és azok megvalósításukra törekedett.

Az ezredforduló határkövénél büszkén valljuk, hogy a kereszténység nagy családján belül Unitárius Egyházunk is, a maga 432 éves történelme folyamán, minden mellőzése és számbeli kisebbsége mellett is méltó módon járult hozzá az erdélyi, a magyar és egyetemes keresztény kultúra értékeinek gyarapításához. Már megalakulásakor kihirdette az ember legalapvetőbb jogát biztosító vallás- és lelkiismereti szabadság törvényét, amelynek mindvégig következetes hirdetője és szolgálója volt.

Ebben az ünnepi érzésben ma is hirdetjük egyházalapító püspökünkkel, Dávid Ferencel együtt, hogy „A hit Isten ajándéka”. Magunkénak valljuk a közeli és távoli múltból mindazokat a jézusi (keresztény és unitárius) értékeket, amelyek a jövőt szolgálják, és amelyeknek szellemében még az eddigieknél is fokozottabb mértékben vállaljuk az Isten és ember szolgálatát – egyházunk és népünk javára.

Erre a szolgálatra kérjük a mi egy Istenünk gondviselő áldását és megtartó segédelmét.

Kolozsvár, 2000. november 25.

Dr. Szabó Árpád
püspök

Balogh Ferenc
főgondnok

Dr. Kisgyörgy Árpád
főgondnok

Dr. Rezi Elek
főjegyző

Andrási György
előadótanácsos

TUDÓSÍTÁSOK, HÍREK

Szeptember elsejétől gyakorló segédlelkészi kinevezést nyertek: **Pitő Attila** a sepsiszentgyörgyi, **Fazakas Lajos Levente** a bözödi, **Szilágyi Annamária** a marosvásárhelyi, **Cseh Dénes** a firtosmartonosi, **Jenei László Csaba** a pipe-szásznádasi egyházközségbe. **Pavelka Attilát** kinevezték segédkönyvtárosnak és -levéltárosnak az egyházi központba. **Máthé Ernő** marosvásárhelyi gyakorló segédlelkész áthelyezést nyert Magyarországra.

A 2000-2001-es tanévben **Koppándi Botond** torockószentgyörgyi lelkész és **Gyerő Dávid** sepsiszentgyörgyi segédlelkész az Amerikai Egyesült Államokban, **Csete Árpád** ravai lelkész Angliában folytatja tanulmányait.

A szeptemberben tartott felvételi vizsga alapján a 2000-2001-es tanévre **Ilkei Ildikó**, **Nagy Adél**, **Solymosi Alpár**, **Gál Zoltán**, **Tálas Ferenc**, **Tőkés Lóránt**, **Pál János**, **Bató Zsuzsa**, **Barabás Zsolt**, **Nagy Endre**, **Buzogány István** és **Kardos József** felvételt nyert a Protestáns Teológiai Intézetbe.

Szeptember 9-én falutalálkozót tartottak Homoródalmáson. A rendezvényen részt vett és az istentiszteleten prédikált **dr. Szabó Árpád** püspök.

Az *Egyházi Képviselő Tanács* szeptember 28-án és november 16-án tartotta III. és IV. negyedévi rendes ülését.

A III. évnegyedi lelkészi értekezleteket október 3–11. között tartották. **Molnár B. Lehel** levéltáros: *A vallási türelem előzményei Erdélyben és Kovács Sándor* teol. tanár: *Az 1568. évi tordai országgyűlési határozat útóélete* címen tartottak előadást.

A IV. évnegyedi értekezleteket november 7–14. között tartották. Az értekezleteken a következő előadások hangzottak el: **Kovács István** sepsiszentgyörgyi lelkész: *Az egyház társadalmi szolgálata és felelőssége* és **Józsa Lajos** kökösi lelkész: *Péterfi Dénes élete és munkássága*.

A Teológiai Intézet Unitárius Fakultásának évnnyitó istentiszteletét

október 1-én tartották meg. Az istentiszteleten a lelkészi szolgálatot **dr. Szabó Árpád** püspök végezte, majd **dr. Rezi Elek** dékán bemutatta az I. évfolyamra felvett hallgatókat.

Az unitárius egyház dísztermében 2000. szeptember 30-án került bemutatásra az egyházunk kiadásában megjelent *A szent szabadság oltalmában (Erdélyi unitáriusok 1848-49-ben)* című tanulmánykötet.

Október 6-án az aradi vértanúk emlékére a kolozsvári Szent Mihály templomban rendezett ökumenikus istentiszteleten egyházunk képviselőjében **dr. Rezi Elek** főjegyző mondott beszédet.

A *Dávid Ferenc Egylet* október 15-én tartott felolvasó ülésén **dr. Fazakas István** tanár előadása hangzott el *A felvilágosult abszolútizmus egyházpolitikája* címen. November 19-én **Kovács Sándor** teológiai tanár adott elő *Az unitárius egyház a XIX. században* címen. December 10-én **dr. Szabó Árpád** püspök *Az erdélyi magyar egyházak kálváriája a XX. században - Magyar egyházak kisebbségi létben* címen tartott előadást. Az előadásokat minden esetben zeneszámok és szavaltatok egészítették ki.

A csehétfalvi egyházközség október 14-én **Lőrinczi Lajos**, a homoródkarácsonyfalvi gyülekezet november 4-én **Benedek Mihály** lelkész beiktatóját tartotta. Mindkét ünnepségen **dr. Szabó Árpád** püspök mondott beiktató beszédet.

Október 17–18-án lelkészképesítő vizsgát tett: **Demeter Erika** magyarzsákodi, **Simó Rozália** sepsiszentgyörgyi, **Simó Sándor** homoródjánosfalvi és **Berei István** kissolymosi segédlelkész.

Az 1956-os forradalomra emlékeztek október 19–21-én Budapesten, a megemlékezésen egyházunkat **dr. Szabó Árpád** püspök képviselte.

IARF regionális teológiai konferenciát tartottak október 25–29-én a né-

metországi Klingbergben. A konferencián részt vett: **dr. Szabó Árpád** püspök, **dr. Rezi Elek** főjegyző, **Andrási György** előadótanácsos, **Székely Miklós** esperes, **Székely Kinga** homoród-szentpéteri és **Bartha Zsuzsa** mézskői lelkész.

November 11-én Dávid Ferenc ünnepélyt, emlékzarándoklatot és istentiszteletet tartott az *Országos Dávid Ferenc Ifjúsági Egylet* a dévai várban és a helyi református templomban.

November 12-én Dávid Ferenc emlékünnepelelyt tartottak a pestszentlőrinci unitárius templomban, ahol a szószéki szolgálatot **dr. Szabó Árpád** püspök végezte. Az emlékünnepelelyen részt vett és beszédet mondott **dr. Mádli Ferenc**, a Magyar Köztársaság elnöke.

Egyházunk és a Magyarországi Unitárius Egyház közös rendezésében december 8-án *Teológiai Konferenciát* tartottak Budapesten. A konferencia ismertetésére következő számunkban visszatérünk.

Halottunk

Kovács Istvánné Albert Erzsébet, Kovács István teológiai tanár felesége életének 42. évében Kolozsváron elhunyt. 1958. május 26-án született Bözödön, 1980-1991 között homoródújfalvi lelkészné, 1992-1996 között egyházunk pénztárosa volt. Október 31-én temették a Házsongárdi temetőben. A temetésen a lelkészi szolgálatot Bálint B. Ferenc Kolozsvár belvárosi lelkész végezte. A sírnál Ilkei Árpád homoródújfalvi és Kászoni K. József budapesti lelkész búcsúztatta.

Isten adjon csendes pihenést eltávozott testvérünknek.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A Keresztény Magvető melléklete.

Szerkesztő bizottság:

dr. Rezi Elek főszerkesztő,
Kovács Sándor szerkesztő.
Olvasószerkesztő: **Kürti Miklós**.

Kivitelezés: **Kriza János**.

Szedés: **Rezi Éva**.

Készült az Unitárius Egyház nyomdájában.